

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

13 janvier 2021

PROPOSITION DE LOI

**modifiant le Code civil
en ce qui concerne les liens personnels
entre frères et sœurs**

AMENDEMENTS

Voir:

Doc 55 **0780/ (2019/2020):**

001: Proposition de loi de Mme Rohonyi et M. De Smet.

002: Amendements.

003: Avis du Conseil d'État.

004 et 005: Amendements.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

13 januari 2021

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek,
in verband met de persoonlijke banden
tussen broers en zussen**

AMENDEMENTEN

Zie:

Doc 55 **0780/ (2019/2020):**

001: Wetsvoorstel van mevrouw Rohonyi en de heer De Smet.

002: Amendementen.

003: Advies van de Raad van State.

004 en 005: Amendementen.

03895

N° 15 DE MME ROHONYI ET CONSORTS

Art. 2

Remplacer cet article par ce qui suit:

“Art. 2. Dans l’ancien Code civil, il est inséré, après l’article 375, un article 375/1 rédigé comme suit:

“Art. 375/1. En toutes circonstances, les frères et sœurs mineurs ont le droit de ne pas être séparés, à moins que cela soit contraire à l’intérêt de l’enfant et sans préjudice d’éventuelles mesures de protection prises à l’égard de l’un ou plusieurs d’entre eux suite à la commission d’un fait qualifié infraction.

L’alinéa 1er s’applique également aux mineurs qui ont entre eux un lien d’affection particulier en raison d’une recomposition familiale ou de toute autre modification de leur situation parentale, lorsque les circonstances imposent un placement de tous les enfants concernés en dehors de leur résidence commune. Le lien d’affection est présumé lorsqu’ils ont eu une résidence commune pendant au moins un an.

L’exercice du droit visé au présent paragraphe est réglé à la demande des parties, de leurs représentants légaux ou du procureur du Roi. Le juge peut être saisi par tout enfant qui a atteint l’âge de douze ans et, s’il a la capacité de discernement nécessaire, par tout enfant de moins de douze ans; l’enfant est assisté d’un avocat dès l’introduction de la demande et tout au long de la procédure.”

JUSTIFICATION

Cet amendement insère dans le Code civil un nouvel article 375/1 afin de consacrer la règle selon laquelle les frères et sœurs ne peuvent pas être séparés les uns des autres.

Cette disposition est susceptible d’être appliquée tant dans le cadre de la séparation des parents ou toute autre modification de la situation parentale, que dans le cadre d’un placement des enfants en famille d’accueil ou en institution. Comme le rappelle le Conseil d’État dans son avis, en

Nr. 15 VAN MEVROUW ROHONYI c.s.

Art. 2

Dit artikel vervangen als volgt:

“Art. 2. In het oud Burgerlijk Wetboek, wordt na artikel 375 een artikel 375/1 ingevoegd, luidende:

“Art. 375/1. Minderjarige broers en zussen hebben in alle omstandigheden het recht niet te worden gescheiden, tenzij dit strijdig is met het belang van het kind en onverminderd eventuele beschermingsmaatregelen die genomen zijn ten aanzien van één of meer van hen ingevolge het plegen van een als misdrijf omschreven feit.

Het eerste lid is eveneens van toepassing op minderjarigen die een bijzondere affectieve band tussen hen hebben, inzonderheid als gevolg van een nieuw samengesteld gezin of van enige andere wijziging in hun ouderlijke situatie, wanneer de omstandigheden het noodzakelijk maken om alle betrokken kinderen buiten hun gezamenlijke verblijfplaats te plaatsen. De affectieve band wordt vermoed wanneer zij ten minste een jaar een gezamenlijke verblijfplaats hebben gehad.

De uitoefening van het in deze paragraaf bedoelde recht wordt geregeld op verzoek van de partijen, van hun wettelijke vertegenwoordigers of van de procureur des Konings. Het verzoek kan bij de rechter aanhangig worden gemaakt door elk kind dat twaalf jaar oud is, en, indien het over het nodige onderscheidingsvermogen beschikt, door elk kind jonger dan twaalf jaar; het kind wordt bijgestaan door een advocaat vanaf de indiening van het verzoek en gedurende de hele procedure.”

VERANTWOORDING

Dit amendement voegt in het Burgerlijk Wetboek een nieuw artikel 375/1 in om de regel dat broers en zussen niet mogen worden gescheiden te bekrachtigen.

Deze bepaling kan worden toegepast zowel in het kader van de scheiding van de ouders of om het even welke andere verandering van de ouderlijke situatie als in het kader van de plaatsing van de kinderen in een pleeggezin of een instelling. Zoals het advies van de Raad van State stelt, is het

matière de droit au respect de la vie privée, compte tenu de l'article 22, alinéa 1er, de la Constitution, la Cour constitutionnelle considère que le législateur fédéral est compétent pour régler de manière générale le droit au respect de la vie privée. Parallèlement, les collectivités fédérées peuvent prévoir des atteintes légitimes à ce droit dans les limites de leurs attributions moyennant le respect de la réglementation fédérale générale en la matière, qui doit être vue comme un niveau minimal de protection de la vie privée. En l'espèce, le Conseil d'État en conclut que l'autorité fédérale est compétente pour adopter le dispositif proposé sans qu'il n'apparaisse que cela rende impossible ou exagérément difficile l'exercice de leurs compétences par les Communautés en matière d'aide à la jeunesse et de protection de la jeunesse.

Néanmoins, l'étendue du droit de ne pas être séparé diverge selon que les frères et sœurs sont à prendre au sens strict ou dans un sens élargi.

Selon l'alinéa 1er de cette nouvelle disposition, cette règle doit être respectée en toutes circonstances lorsque la demande concerne les frères et sœurs au sens strict du terme, c'est-à-dire des enfants à l'égard desquels un lien de filiation légale ou adoptive est établi à l'égard du même ou des mêmes parents.

On ne peut toutefois pas appliquer ce principe dans tous les cas de reconstitution familiale ou de toute autre modification de la situation parentale car cela pourrait avoir comme conséquence de séparer les enfants de leur parent au profit de leur beau-parent. Or, il va de soi que dans le cadre d'une famille recomposée sans enfant commun, en cas de séparation des parents, les enfants resteront en principe hébergés chez leur parent respectif, ce qui aura inévitablement pour effet de séparer les enfants qui ne sont pas issus d'un même lit. Raison pour laquelle la définition large de fratrie qui se trouve dans la proposition initiale est abandonnée.

Rien n'empêche toutefois que ces enfants issus de familles recomposées, non liés par des liens de filiation, maintiennent des liens entre eux par le biais d'un droit aux relations personnelles consacré par l'article 375bis du Code civil. Cela fait l'objet de l'amendement n° 16.

La situation est autre si tous les enfants d'une famille recomposée vivant sous le même toit doivent être placés en dehors de leur résidence commune parce que, par exemple, leurs parents sont dans l'impossibilité d'exercer les prérogatives de l'autorité parentale et de les héberger (décès ou

Grondwettelijk Hof inzake het recht op eerbiediging van het privéleven, gelet op artikel 22, eerste lid, van de Grondwet, van oordeel dat de federale wetgever bevoegd is om op algemene wijze het recht op de eerbiediging van het privéleven te regelen. Daarnaast kunnen de deelstaten binnen de perken van hun bevoegdheden voorzien in legitieme inbreuken op dat recht mits naleving van de algemene federale regelgeving ter zake, die moet worden beschouwd als een minimumniveau inzake de eerbiediging van het privéleven. *In casu* besluit de Raad van State dat de federale overheid bevoegd is om de voorgestelde regeling aan te nemen, terwijl niet blijkt dat een en ander het voor de gemeenschappen onmogelijk of overdreven moeilijk zou maken om hun bevoegdheden inzake hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming uit te oefenen.

De draagwijdte van het recht om niet te worden gescheiden, varieert echter naargelang het om broers en zussen in de enge zin of in de ruime zin gaat.

Volgens het eerste lid van deze nieuwe bepaling moet de regel in alle omstandigheden in acht worden genomen wanneer het verzoek betrekking heeft op broers en zussen in de enge zin, met andere woorden op kinderen ten aanzien van wie een wettelijke of adoptieve afstammingsband is vastgesteld met dezelfde ouder(s).

Dit principe kan echter niet worden toegepast in alle gevallen van nieuwe gezinssamenstelling of om het even welke andere verandering van de ouderlijke situatie aangezien dat als gevolg zou kunnen hebben dat kinderen van hun ouder worden gescheiden ten voordele van hun stiefouder. Het spreekt echter voor zich dat in het geval van een nieuw samengesteld gezin zonder gemeenschappelijke kinderen, bij scheiding van de ouders, de kinderen in principe gehuisvest zullen blijven bij hun respectieve ouder, wat onvermijdelijk als gevolg zal hebben dat de kinderen die niet gemeenschappelijk zijn, gescheiden zullen worden. Daarom wordt de ruime definitie van broeder- en zusterschap uit het oorspronkelijke voorstel opgegeven.

Niets staat echter in de weg dat de kinderen van nieuw samengestelde gezinnen tussen wie er geen afstammingsbanden bestaan onderlinge banden in stand houden door gebruik te maken van het recht op persoonlijk contact waarin artikel 375bis van het Burgerlijk Wetboek voorziet. Dat is het voorwerp van amendement nr. 16.

De situatie is anders als alle kinderen van een nieuw samengesteld gezin die onder hetzelfde dak wonen buiten hun gezamenlijke verblijfplaats moeten worden geplaatst omdat, bijvoorbeeld, hun ouders in de onmogelijkheid verkeren om de prerogatieven van het ouderlijk gezag uit te oefenen en

disparition des parents, ...). Dans ce contexte qui peut être source d'instabilité pour des enfants, il semble indiqué de maintenir et protéger les enfants entre lesquels des liens personnels étroits se sont tissés afin qu'ils ne soient pas séparés. L'alinéa 2 ne vise donc que cette hypothèse.

Pour rappel, selon l'avis du Conseil d'État se rapportant à cette proposition de loi, l'existence ou l'absence de semblable lien est un élément essentiel dans l'appréciation de la notion de vie familiale au sens de l'article 8, § 1er, de la Convention européenne des droits de l'homme (C.E.D.H., *Paradisio et Campanelli c. Italie*, 24 janvier 2017, § 140 et C.E.D.H., *K. et T. c. Finlande*, 12 juillet 2001, § 150, cités par l'avis du Conseil d'État rendu dans le cadre de cette proposition de loi. Doc. parl., Ch., Sess. parl. ord. 2019-2020, n° 55-0780/003, p. 4).

L'existence de ces liens personnels étroits peut dépendre de la cohabitation des personnes concernées ou la durée de la cohabitation (C.E.D.H., *Moretti et Benedetti c. Italie*, 27 avril 2010, § 48; C.E.D.H., *Kopf et Liberda c. Autriche*, 17 janvier 2012, § 37; C.E.D.H., *Wagner et J.M.W.L. c. Luxembourg*, 28 juin 2007, § 117). Ce sont les raisons pour lesquelles l'amendement prévoit qu'en cas de conjonction de ces deux facteurs pendant une durée d'un an, les liens personnels sont présumés établis.

Le critère pour établir une cohabitation effective est celui de la résidence commune. Il s'agit d'une situation de fait qui pourra notamment être démontrée moyennant un certificat de domicile ou un historique de la composition de ménage.

Il y a lieu d'insister toutefois sur le fait que ne sont cependant visés, ici, que les liens noués dans le cadre d'une vie familiale, à l'exclusion des liens qui se seraient noués, par exemple, au sein d'une institution, sous peine de lier le destin de tous les enfants placés au sein d'une institution, ce qui n'est pas nécessairement dans l'intérêt de ceux-ci, notamment en cas de placement familial ou d'adoption ultérieurs.

Que ce soit dans le cadre de l'alinéa 1er ou de l'alinéa 2 de cette disposition, ce droit à ne pas être séparé n'est pas un droit absolu.

Il faut premièrement que cette mesure ne soit pas contraire à l'intérêt de l'enfant (article 22*bis*, alinéa 4, de la Constitution et article 3.1. de la Convention de New-York du 20 novembre 1989 relative aux droits de l'enfant).

om hen te huisvesten (overlijden of verdwijnen van de ouders ...). In die context, die voor kinderen tot instabiliteit kan leiden, lijkt het aangewezen om de kinderen tussen wie er nauwe persoonlijke banden zijn ontstaan ongemoeid te laten en te beschermen opdat zij niet zouden worden gescheiden. Het tweede lid beoogt dus enkel die hypothese.

Ter herinnering: volgens het advies van de Raad van State met betrekking tot dit wetsvoorstel is het al dan niet bestaan van een dergelijke band een essentieel element voor de beoordeling van het begrip gezinsleven in de zin van artikel 8, lid 1, van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EHRM, *Paradisio en Campanelli t. Italië*, 24 januari 2017, § 140, en EHRM, *K. en T. t. Finland*, 12 juli 2001, § 150, aangehaald in het advies van de Raad van State verstrekt in het kader van dit wetsvoorstel. Parl.St., Kamer, gewone zitting 2019-2020, nr. 55-0780/003, blz. 4).

Het bestaan van die nauwe persoonlijke banden kan afhangen van het samenwonen van de betrokken personen of de duur van het samenwonen (EHRM, *Moretti en Benedetti t. Italië*, 27 april 2010, § 48; EHRM, *Kopf en Liberda t. Oostenrijk*, 17 januari 2012, § 37; EHRM, *Wagner en J.M.W.L. t. Luxemburg*, 28 juni 2007, § 117). Dat zijn de redenen waarom het amendement erin voorziet dat in het geval van het samen voorkomen van die beide factoren gedurende een jaar, de persoonlijke banden worden vermoed te bestaan.

Het criterium voor het vaststellen van een daadwerkelijk samenwonen is de gezamenlijke verblijfplaats. Het gaat om een feitelijke situatie die inzonderheid kan worden aangetoond aan de hand van een getuigschrift van woonplaats of een historiek van de gezinssamenstelling.

Er moet evenwel worden benadrukt dat hier enkel de banden worden beoogd die zijn ontstaan in het kader van een gezinsleven en dat de banden die bijvoorbeeld zouden zijn ontstaan in een instelling worden uitgesloten. Anders zouden de verdere levens van alle kinderen die in eenzelfde instelling worden geplaatst aan elkaar worden verbonden, wat niet noodzakelijkerwijs in het belang is van die kinderen, inzonderheid in geval van latere pleegzorg of adoptie.

Zowel in het kader van het eerste als van het tweede lid van deze bepaling is het recht om niet te worden gescheiden geen absoluut recht.

Ten eerste mag het niet strijdig zijn met het belang van het kind (artikel 22*bis*, vierde lid, van de Grondwet en artikel 3.1. van het Verdrag van New York van 20 november 1989 inzake de Rechten van het Kind).

À titre d'illustration, lorsque le litige est soumis au tribunal de la famille, le juge saisi pourra évaluer l'intérêt de l'enfant sur base de toute mesure d'investigation utile (étude sociale,...). Dans la mesure où il doit apprécier une situation qui affectera toute une fratrie, il tiendra compte de l'intérêt de chacun des enfants concernés et, le cas échéant, de l'opinion des enfants exprimée dans les conditions et limitations prévues par l'article 1004/1 du Code judiciaire (article 1253ter/6 du Code judiciaire). Le juge pourra également fonder sa décision sur tout élément utile contenu dans le dossier familial visé à l'article 725bis du Code judiciaire (article 1253bis du Code judiciaire), ce qui lui permettra de mieux appréhender la situation dans laquelle le mineur évolue. Par exemple, si l'un des membres de la fratrie nécessite des soins spécifiques qui ne peuvent être prodigués que dans une institution spécialisée, il sera de son intérêt d'être placé dans une telle institution, ce qui justifiera une exception à la règle selon laquelle les frères et sœurs ne peuvent pas être séparés. Les autres frères et sœurs resteront, par contre, ensemble.

La seconde exception est liée à d'éventuelles mesures de protection prises à l'égard de l'un ou plusieurs des enfants en tant qu'auteurs d'un fait qualifié infraction. En effet, de telles mesures peuvent être prises non seulement dans l'intérêt de l'enfant mais également à des fins de protection de la société, ce qui justifie que cette exception soit mentionnée explicitement dans le texte à côté de celle de l'intérêt supérieur de l'enfant. Le mineur qui a commis un fait qualifié infraction ne pourra donc pas se prévaloir de son droit à ne pas être séparé de ses frères et sœurs en vue de s'opposer à une mesure prononcée par le juge de la jeunesse qui aurait pour effet une telle séparation, par exemple un placement en institution publique de protection de la jeunesse.

Enfin, la possibilité pour le mineur d'exercer directement l'action judiciaire est consacrée. En effet, il peut s'avérer qu'aucune procédure ne soit intentée par les parents, notamment dans l'hypothèse où la séparation a lieu de commun accord. Les enfants mineurs doivent donc pouvoir faire valoir leur droit directement.

Cette disposition ne mentionne pas quel est le juge compétent, la question étant déjà réglée et dépendant du cas d'espèce.

Ainsi, lorsque la demande de ne pas être séparés s'inscrit dans le cadre de la définition des modalités d'hébergement des enfants, le tribunal de la famille est compétent

Ter illustratie: wanneer het geschil wordt voorgelegd aan de familierechtbank, kan de rechter bij wie de zaak aanhangig is gemaakt het belang van het kind beoordelen op grond van alle nuttige onderzoeksmaatregelen (maatschappelijk onderzoek ...). Aangezien zijn beoordeling van de situatie een invloed zal hebben op een volledige broeder- en zusterschap, zal hij rekening houden met het belang van elk van de betrokken kinderen en, in voorkomend geval, met de mening van de kinderen die werd geuit onder de voorwaarden en beperkingen waarin artikel 1004/1 van het Gerechtelijk Wetboek voorziet (artikel 1253ter/6 van het Gerechtelijk Wetboek). De rechter kan zijn beslissing ook baseren op alle nuttige elementen die voorkomen in het in artikel 725bis van het Gerechtelijk Wetboek bedoelde familiedossier (artikel 1253bis van het Gerechtelijk Wetboek), wat hem in staat zal stellen om de situatie waarin de minderjarige zich bevindt beter te begrijpen. Als een van de broers en zussen bijvoorbeeld specifieke zorg nodig heeft die alleen in een gespecialiseerde instelling kan worden verleend, is het in zijn of haar belang om in een dergelijke instelling te worden geplaatst, wat een uitzondering op de regel dat broers en zussen niet mogen worden gescheiden, vormt. De andere broers en zussen blijven echter bij elkaar.

De tweede uitzondering hangt samen met eventuele beschermingsmaatregelen die zijn genomen ten aanzien van een of meer van de kinderen als daders van een als misdrijf omschreven feit. Dergelijke maatregelen kunnen immers niet alleen in het belang van het kind worden genomen, maar ook met het oog op de bescherming van de samenleving, wat rechtvaardigt dat deze uitzondering expliciet in de tekst wordt vermeld naast die van het belang van het kind. Een minderjarige die een als misdrijf omschreven feit heeft gepleegd, zal daarom geen gebruik kunnen maken van zijn recht om niet van zijn broers en zussen te worden gescheiden om zich te verzetten tegen een door de jeugdrechter uitgesproken maatregel die tot een dergelijke scheiding zou leiden, bijvoorbeeld een plaatsing in een openbare instelling voor jeugdbescherming.

Tot slot wordt voor de minderjarige in de mogelijkheid voorzien om zelf gerechtelijke stappen te ondernemen. Het is immers mogelijk dat de ouders geen procedure instellen, inzonderheid wanneer de scheiding gebeurt met onderlinge toestemming. De minderjarige kinderen moeten hun recht dus zelf kunnen laten gelden.

In deze bepaling is niet vermeld welke rechter bevoegd is, aangezien die kwestie reeds is geregeld en afhangt van het specifieke geval.

Zo is overeenkomstig artikel 572bis, 4°, van het Gerechtelijk Wetboek de familierechtbank bevoegd wanneer het verzoek om niet te worden gescheiden wordt ingediend in het kader

conformément à l'article 572*bis*, 4°, du Code judiciaire. La procédure applicable sera celle du chapitre *Xbis*, du livre IV de la quatrième partie du Code judiciaire.

Lorsque la demande s'inscrit dans le cadre d'un placement protectionnel (à l'exception des mesures de protection prises à l'égard des auteurs d'un fait qualifié infraction, qui sont exclues du champs d'application de cette disposition), le mineur devra saisir le juge qui a rendu la décision concernée (le tribunal de la jeunesse).

Se fondant sur le préambule de la Convention de New-York du 20 novembre 1989 relative aux droits de l'enfant, le Conseil d'État dans son avis, a rappelé l'importance pour un mineur d'être assisté dans toutes ses démarches juridiques en raison de son manque de maturité physique et intellectuelle. Vu ce qui précède, il est également précisé dans le texte de cet article que l'avocat devra assister l'enfant pour l'introduction de la demande et pendant toute la procédure.

Le mineur bénéficiera de l'aide juridique gratuite de seconde ligne moyennant la présentation de la carte d'identité ou de tout autre document établissant son état (article 508/13/1, § 4, du Code judiciaire).

Sophie ROHONYI (DéFI)
 Katja GABRIËLS (Open Vld)
 Philippe GOFFIN (MR)
 Khalil AOUASTI (PS)
 Ben SEGERS (sp.a)
 Claire HUGON (Ecolo-Groen)
 Stefaan VAN HECKE (Ecolo-Groen)
 Koen GEENS (CD&V)

van het bepalen van de regels voor de huisvesting van de kinderen. De procedure bedoeld in deel IV, boek IV, hoofdstuk *Xbis* van het Gerechtelijk Wetboek is dan van toepassing.

Wanneer het verzoek wordt ingediend in het kader van een beschermende plaatsing (met uitzondering van de beschermingsmaatregelen genomen ten aanzien van de daders van een als misdrijf omschreven feit, die zijn uitgesloten van het toepassingsgebied van deze bepaling), moet de minderjarige zich wenden tot de rechter die de beslissing in kwestie heeft gewezen (de vrederechter of de jeugdrechtbank).

Met de verwijzing naar de preambule van het Verdrag van New York van 20 november 1989 inzake de Rechten van het Kind, heeft de Raad van State er in zijn advies op gewezen dat het belangrijk is dat een minderjarige wordt ondersteund telkens wanneer hij optreedt in rechte, zulks op grond van zijn lichamelijke en geestelijke onrijpheid. Gelet op het voorgaande, is in de tekst van dit artikel eveneens bepaald dat de advocaat het kind moet bijstaan voor de indiening van het verzoek en gedurende de hele procedure.

De minderjarige heeft recht op kosteloze juridische tweedelijnsbijstand op voorlegging van zijn identiteitskaart of van enig ander document waaruit zijn staat blijkt (artikel 508/13/1, § 4, van het Gerechtelijk Wetboek).

N° 16 DE MME ROHONYI ET CONSORTS

Art. 3

Remplacer cet article par ce qui suit:

“Art. 3. Dans l’article 375bis du même Code, inséré par la loi du 13 avril 1995, modifié par la loi du 30 juillet 2013 et par la loi du 15 juin 2018, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans l’alinéa 1er, entre la première et la deuxième phrase, la phrase suivante est insérée: “Les frères et sœurs ont le droit d’entretenir des relations personnelles entre eux.”;

2° l’alinéa 1er est complété par la phrase suivante: “Le lien d’affection est présumé à l’égard de quiconque a eu une résidence commune avec l’enfant pendant au moins un an, en raison d’une reconstitution familiale ou de toute autre modification de la situation parentale.”;

3° dans l’alinéa 2, les mots “, de leurs représentants légaux” sont insérés entre les mots “des parties” et les mots “ou du procureur du Roi”;

4° dans l’alinéa 2, entre la première et la deuxième phrase, la phrase suivante est insérée: “Le tribunal de la famille peut être saisi par tout enfant qui a atteint l’âge de douze ans et, s’il a la capacité de discernement nécessaire, par tout enfant de moins de douze ans; l’enfant est assisté d’un avocat dès l’introduction de la demande et tout au long de la procédure.”;

5° dans l’alinéa 2, la deuxième phrase, qui devient la troisième phrase est complétée par les mots “et sans préjudice d’éventuelles mesures de protection prises à l’égard de l’un ou plusieurs d’entre eux suite à la commission d’un fait qualifié infraction.”;

Nr. 16 VAN MEVROUW ROHONYI c.s.

Art. 3

Dit artikel vervangen als volgt:

“Art. 3. In artikel 375bis van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 13 april 1995, gewijzigd bij de wet van 30 juli 2013 en bij de wet van 15 juni 2018, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid wordt tussen de eerste en de tweede zin, de volgende zin ingevoegd: “Broers en zussen hebben het recht persoonlijk contact met elkaar te onderhouden.”;

2° het eerste lid wordt aangevuld met de volgende zin: “De bijzondere affectieve band wordt vermoed ten aanzien van iedere persoon die ten minste een jaar een gezamenlijke verblijfplaats heeft gehad met het kind als gevolg van een nieuw samengesteld gezin, of van enige andere wijziging in de ouderlijke situatie.”;

3° in het tweede lid worden de woorden “, van hun wettelijke vertegenwoordigers” ingevoegd tussen de woorden “van de partijen” en de woorden “of van de procureur des Konings”;

4° in het tweede lid, tussen de eerste en de tweede zin, wordt de volgende zin ingevoegd: “De familierechtbank kan gevat worden door elk kind dat twaalf jaar oud is, en, indien het over het nodige onderscheidingsvermogen beschikt, door elk kind jonger dan twaalf jaar; het kind wordt bijgestaan door een advocaat vanaf de indiening van het verzoek en gedurende de hele procedure.”;

5° in het tweede lid wordt de tweede zin, die de derde zin wordt, aangevuld met de woorden “en onverminderd eventuele beschermingsmaatregelen die genomen zijn ten aanzien van één of meer van hen ingevolge het plegen van een als misdrijf omschreven feit.”;

JUSTIFICATION

La proposition initiale vise à déplacer l'actuel article 375*bis* du Code civil dans un nouveau chapitre. Une telle restructuration du Code civil n'est pas nécessaire. L'objectif des proposants peut être atteint en adaptant l'article 375*bis*, ce que vise à faire le présent amendement.

D'une part, les frères et sœurs sont associés aux grands-parents dans leur droit à exercer des relations personnelles avec un mineur. Il importe peu, à ce stade, que les frères et sœurs qui font la demande soient mineurs ou majeurs. Dans les deux cas, on considère de plein droit qu'ils ont un intérêt à exercer de telles relations personnelles. Le juge pourra évidemment s'y opposer si cela va à l'encontre de l'intérêt de l'enfant ou des enfants concernés.

D'autre part, l'amendement vise à instaurer une présomption de lien d'affection avec quiconque aura vécu pendant plus d'un an avec l'enfant. Cela peut viser la fratrie élargie mais aussi les adultes qui ont vécu sous le même toit que le mineur. Le délai d'un an est le même que celui que l'on retrouve à l'article 387*quaterdecies* de l'ancien Code civil et qui concerne les accueillants familiaux. En effet, si les accueillants familiaux sont présumés avoir un lien d'affection particulier avec l'enfant après un an de placement permanent chez eux, il n'y a pas de raison de ne pas appliquer la même présomption à l'égard des membres de la famille recomposée avec lesquels l'enfant a eu une résidence commune. Le critère de la résidence commune est le même que dans l'article 375/1, alinéa 2, proposé. Là encore, le juge pourra s'y opposer si l'exercice de ce droit est contraire à l'intérêt de l'enfant.

Enfin, la possibilité pour le mineur d'exercer directement l'action judiciaire est reprise.

Il est renvoyé à la justification de l'amendement n° 15 en ce qui concerne l'appréciation de l'intérêt de l'enfant.

Sophie ROHONYI (DéFI)
Katja GABRIËLS (Open Vld)
Philippe GOFFIN (MR)
Khalil AOUASTI (PS)
Ben SEGERS (sp.a)
Claire HUGON (Ecolo-Groen)
Stefaan VAN HECKE (Ecolo-Groen)
Koen GEENS (CD&V)

VERANTWOORDING

Het oorspronkelijke wetvoorstel strekt ertoe het huidige artikel 375*bis* van het Burgerlijk Wetboek naar een nieuw hoofdstuk te verplaatsen. Dergelijke herstructurering van het Burgerlijk Wetboek is niet nodig. Het doel van de indieners kan worden bereikt door artikel 375*bis* aan te passen, zoals voorgesteld door dit amendement.

Eenzijds worden broers en zussen gelijk gesteld met grootouders in hun recht op persoonlijk contact met een minderjarige. Het doet er in dit stadium weinig toe of de broers en zussen die het verzoek doen minder- of meerderjarig zijn. In beide gevallen wordt verondersteld dat zij van rechtswege een belang hebben bij het uitoefenen van dergelijk persoonlijk contact. De rechter zal dit uiteraard kunnen weigeren mocht deze uitoefening tegen het belang van het betrokken kind of de betrokken kinderen indruisen.

Anderzijds is het doel van het amendement een vermoeden van affectieve band in te voeren met iedereen die gedurende meer dan een jaar met het kind heeft samengewoond. Dit kan slaan op de verruimde broeder- en zusterschap maar ook op volwassenen die onder hetzelfde dak met de minderjarige hebben gewoond. De termijn van een jaar is dezelfde als die waarin is voorzien in artikel 387*quaterdecies* van het oud Burgerlijk Wetboek en die geldt voor pleegzorgers. Indien pleegzorgers worden vermoed een bijzondere affectieve band te hebben met het kind na minstens één jaar voortdurende plaatsing bij hen, is er immers geen reden om hetzelfde vermoeden niet toe te passen ten aanzien van de leden van het nieuw samengesteld gezin met wie het kind een gezamenlijke verblijfplaats heeft gehad. Het criterium van de gezamenlijke verblijfplaats is hetzelfde als in het voorgestelde artikel 375/1, tweede lid. Ook hier kan de rechter dit weigeren als de uitoefening van dit recht indruist tegen het belang van het kind.

Tenslotte wordt de mogelijkheid voor de minderjarige om zelf gerechtelijke stappen te ondernemen, overgenomen.

Wat de beoordeling van het belang van het kind betreft, wordt er verwezen naar de verantwoording van amendement nr. 15.

N° 17 DE MME ROHONYI ET CONSORTS

Art. 4

Supprimer cet article.**JUSTIFICATION**

Il n'est plus nécessaire de maintenir cet article puisque le droit de ne pas être séparé en cas de placement est réglé par le nouvel article 375/1, alinéa 2, de l'ancien Code civil.

Sophie ROHONYI (DéFI)
Katja GABRIËLS (Open Vld)
Philippe GOFFIN (MR)
Khalil AOUASTI (PS)
Ben SEGERS (sp.a)
Claire HUGON (Ecolo-Groen)
Stefaan VAN HECKE (Ecolo-Groen)
Koen GEENS (CD&V)

Nr. 17 VAN MEVROUW ROHONYI c.s.

Art. 4

Dit artikel weglaten.**VERANTWOORDING**

Het is niet langer nodig dit artikel te behouden aangezien het recht om bij plaatsing niet te worden gescheiden, wordt geregeld in het nieuwe artikel 375/1, tweede lid, van het oud Burgerlijk Wetboek.